

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГА
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН
2025

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГА
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН
2025

Төрийн аудитын тухай хуульд заасан нээлттэй, ил тод байх зарчмын дагуу Монгол Улсын Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны үйл ажиллагааны тайланг бэлтгэв.

Энэхүү тайлантай холбоотой санал, хүсэлт, тодруулах зүйлээ Үндэсний аудитын газрын цахим шуудан (info@audit.gov.mn)-д ирүүлэх боломжтой.

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улсын Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны үйл ажиллагааны тайланг Та бүхэнд өргөн барьж байна.

Төрийн аудитын үйл ажиллагаа улсын төсөв, нийгэм, эдийн засгийн орчны өөрчлөлт, төрийн санхүүгийн сахилга бат, хариуцлагад тавих хүлээлт нэмэгдсэн цаг үед хэрэгжлээ.

Тайлант хугацаанд төрийн аудитын байгууллага Монгол Улсын төрийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжийн санхүүгийн тайлагнал, төсвийн төлөвлөлт, хөрөнгө оруулалт, сангуудын удирдлага, дотоод хяналтын тогтолцоо зэрэг төрийн санхүүгийн удирдлагын гол бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг богино хугацаанд бүхэлд нь хамруулахыг зорьсон бөгөөд аудитын цар хүрээ, хамрагдалт, хувьд чанар, агуулгын түвшинд тэлж, бодлогын ач холбогдол бүхий асуудлуудад анхаарал хандуулахыг чухалчиллаа.

Бид төрийн санхүү, төсвийн хяналтыг хараат бусаар хэрэгжүүлэх хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлж, 2025 онд санхүүгийн тайлангийн 3,677, гүйцэтгэлийн 94, нийцлийн 183, нийт 3,954 аудитыг хийж гүйцэтгэсэн байна. Аудитын дүнд 57.4 тэрбум төгрөгийн 3,014 төлбөрийн акт тогтоож, 14.4 их наяд төгрөгийн 7,424 албан шаардлага, 5.4 их наяд төгрөгийн 11,998 зөвлөмж, 437.9 тэрбум төгрөгийн 296 сахилгын шийтгэл ногдуулах албан шаардлага өгч, 55.8 тэрбум төгрөгийн 51 асуудлыг хууль хяналтын байгууллагад тус тус шилжүүлсэн байна. Нийт мөнгөн дүнгээр авч үзвэл 20.3 их наяд төгрөгийн зөрчил илрүүлж, санхүүгийн тайлангийн аудитаар 10.9 их наяд төгрөгийн алдааг залруулжээ.

Тайлант хугацааны төрийн аудитын дүнд тогтоосон төлбөрийн акт, өгсөн албан шаардлагын хэрэгжилтийн үр дүнд улс, орон нутгийн төсөвт нийт 62.8 тэрбум төгрөгийн орлого төвлөрүүлсэн байна.

2025 онд Төрийн аудитын байгууллагын аудитын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, чанар, хариуцлагыг сайжруулах, аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийг сайжруулах, харилцагч талуудын оролцоог нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн бодлогын шинэлэг өөрчлөлтүүдийг бий болгох, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэхэд анхаарч, стратеги төлөвлөгөө, бодлогын баримт бичгүүдийг гаргаж хэрэгжүүлжээ.

Төрийн аудитыг мэргэшсэн, олон улсын жишигт нийцүүлэн хэрэгжүүлэх чиг үүргийн хүрээнд олон улсын төрийн аудитын суурь хэд хэдэн стандартыг баталж, хэрэгжүүлж эхэлсэн. Тухайлбал, “АДБОУС 140 АДБ-ын чанарын удирдлага” болон “АДБОУС 150 Аудиторын чадамж” стандартыг баталж, “Аудитын чанарын удирдлагын тогтолцоо”, “Аудитын нөлөөллийн төлөвлөлт”, “Аудитын нөлөөлөл тооцох, мөрөөр хяналт тавих найдвартай тогтолцоог бий болгох нь” гарын авлага, “Гүйцэтгэлийн аудит дахь материаллаг байдал”, “Гүйцэтгэлийн аудит дахь залилангийн эрсдэлийн үнэлгээ”, “Гүйцэтгэлийн аудит дахь баримтжуулалт” зэрэг судлан шинжлэх баримт бичгийг Стандартын хороогоор хэлэлцэн дэмжсэнийг нэвтрүүлж эхэллээ.

Цахим шилжилтийг хурдасгах, төрийн аудитын үйл ажиллагаанд мэдээллийн технологийн дэвшлийг нэвтрүүлэх зорилгоор орон тооны бус “Мэдээлэл, технологийн удирдах хороо”, “Мэдээлэл, технологийн хэрэглэгчийн хороо”-г улс, орнуудын АДБ-уудын сайн туршлагад нийцүүлэн байгуулж ажиллуулаад байна.

Бид энэхүү тайландаа Төрийн аудитын байгууллагын хууль тогтоомжийн дагуу хүлээсэн чиг үүргийн дагуу гүйцэтгэсэн болон бодлогын сэдвээр аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газруудын гүйцэтгэсэн асуудлуудыг нэгтгэн танилцуулж байна.

Монгол Улсын Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны үйл ажиллагааг Танд танилцуулж, төрийн аудитын үр нөлөөг үнэн зөвөөр үнэлэх, бидний хууль тогтоомжийн дагуу хийж гүйцэтгэх цаашдын үйл ажиллагаанд ил тод, нээлттэй, хариуцлагатай байдлыг дээшлүүлэхэд хувь нэмрээ оруулна гэдэгт итгэлтэй байна.

Бидний зүгээс 2026 оныг “Аудитын нөлөөллийг тооцох, үнэлэх тогтолцоог төлөвшүүлэх” жил болгон зарлаж, төрийн аудитын бодлого, үйл ажиллагааг засаглалын ил тод байдал, үүрэг хариуцлагыг нэмэгдүүлэх, иргэдийн амьдралд эерэг өөрчлөлтийг бий болгоход чиглүүлж, аудитын үйл ажиллагааны үр нөлөөг нэмэгдүүлэх, иргэд, олон нийтийн итгэл, хүлээлтэд нийцсэн хараат бус аудитын байгууллага байх зорилгоо тууштай хэрэгжүүлж ажиллах болно.

Монгол Улсын Ерөнхий аудитор
Сандагийн МАГНАЙСҮРЭН

- 10 Онцлох үйл явдал-2025 он
- 12 Товчилсон үгийн тайлбар

16 НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ҮНДСЭН МЭДЭЭЛЭЛ

- 18 ■ Тайлангийн зорилго, хамрах хүрээ
- 19 ■ Төрийн аудитын байгууллагын эрх зүйн орчин-Чиг үүрэг ба Хариуцлага
- 21 ■ Бүтэц, зохион байгуулалт
- 24 ■ Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны үйл ажиллагааны зорилт, хэрэгжилт

30 ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ТӨРИЙН АУДИТЫН 2025 ОНЫ АУДИТЫН ДҮН

- 32 ■ Аудитын төрөл, хамрах хүрээ
 - Санхүүгийн тайлангийн аудит
 - Гүйцэтгэлийн аудит
 - Нийцлийн аудит
- 33 ■ Аудитын илрүүлэлтийн хураангуй
- 36 ■ Аудитын шийдвэр, түүний хэрэгжилт
- 43 ■ Аудитын үр өгөөж
- 46 ■ Аудитын дүн

84 ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ТӨРИЙН АУДИТЫГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- 86 ■ Чанарын удирдлагын тогтолцоо
- 88 ■ Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийг хянах тогтолцооны шинэчлэл
- 90 ■ Дотоод аудитын үр дүн
- 91 ■ Дижитал шийдэл, өгөгдөл ашиглалт
- 92 ■ Дижитал аудитын хэрэгцээ, ирээдүйн чиг хандлага
- 94 ■ Харилцагч талуудтай харилцах харилцаа
- 97 ■ Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаа
- 100 ■ Ил тод байдал
- 102 ■ Хүний нөөц, чадавхын хөгжил
- 105 ■ Төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлагнал

108 ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ.

ДҮГНЭЛТ

- 110 ■ Төрийн аудитын байгууллага-2025 он
- 111 ■ Төрийн аудитын байгууллага-2026 оны бодлого, чиг хандлага

112 ТАВДУГААР БҮЛЭГ.

ХАВСРАЛТ

- 114 ■ Хараат бус аудиторын дүгнэлт
- 116 ■ Үйл явдлын товчоон-2025 он
- 118 ■ Монгол Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хорооны 2024 оны 05 дугаар тогтоолын хэрэгжилт
- 121 ■ Аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын 2025 онд гүйцэтгэсэн аудит
- 122 ■ АНТАГ-ын тайлант хугацаанд гүйцэтгэсэн аудитын дүн, илрүүлэлт

124 СИСТЕМЧИЛСЭН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

2025 ОНЫ ОНЦЛОХ ҮЙЛ ЯВДАЛ

Монгол-Лаосын Төрийн аудитын байгууллагын хамтын ажиллагааг эхлүүлэв.

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2025 оны 2 дугаар сард БНАЛАУ-д хийсэн албан ёсны айлчлалын хүрээнд хоёр улсын Төрийн аудитын байгууллага АДБОУБ болон АДБАБ-ын зорилго, зарчимд нийцүүлэн хамтын ажиллагааны санамж бичиг байгууллаа. Энэхүү баримт бичиг нь аудитын арга зүй, хүний нөөц, хамтарсан санаачилгыг хөгжүүлэх урт хугацааны хамтын ажиллагааны суурь болов.

E-Mongolia-аар дамжуулан аудитын сэдэвт иргэдийн санал авах үйлчилгээг нэвтрүүлэв.

Төрийн аудитын байгууллага төрийн мэдээллийн нэгдсэн систем E-Mongolia платформуор "Аудитын сэдэвт санал авах" үйлчилгээг нэвтрүүлж, тухайн жилд гүйцэтгэх аудитын сэдвийг иргэд, олон нийтийн оролцоонд суурилан тодорхойлох боломжийг бүрдүүлэв. Ингэснээр аудитын сэдэв сонголт илүү нээлттэй, ил тод болж, олон нийтийн эрэлт хэрэгцээнд нийцэх нөхцөл сайжирсан.

Аймаг дахь Төрийн аудитын газар УИХ-ын Төсвийн байнгын хороонд аудитын дүн танилцуулав.

Монгол Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хорооны хуралдаанаар Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газрын удирдаж гүйцэтгэсэн "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн бүрдүүлэлт, зарцуулалт" сэдэвт аудитын дүнг хэлэлцүүлэв.

"Улаанбаатар төмөр зам" ХНН-д Монгол-Оросын хамтарсан аудит хийв.

Монгол Улсын Төрийн аудитын байгууллага ОХУ-ын Тооцооны танхимтай хамтран "Улаанбаатар төмөр зам" ХНН-ийн 2021-2023 оны үйл ажиллагаанд хамтарсан аудит хийж, менежмент, хөрөнгө оруулалт, үр ашигт цогц үнэлгээ өглөө. Сүүлийн 10 жилд хийгдээгүй олон улсын хамтарсан аудит хэрэгжсэн нь ил тод байдал, хариуцлагыг нэмэгдүүлэхэд чухал ач холбогдолтой байв.

АДБОУБ-ын Их өгөгдлийн ажлын хэсгийн IX чуулганд оролцов.

БНХАУ-ын Харбин хотод зохион байгуулагдсан АДБОУБ-ын Их өгөгдлийн ажлын хэсгийн IX чуулганд Монгол Улс бүрэн эрхт гишүүнээр оролцов. Уг арга хэмжээ нь их өгөгдөл, хиймэл оюун ухааныг аудитад ашиглах олон улсын чиг хандлагыг судалж, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх боломжийг бүрдүүлэв.

Цахим аудит, хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх чиглэлээр ТИКА-тай хамтын ажиллагааг эхлүүлэхээр хэлэлцэв.

Монгол Улсын Ерөнхий аудитор С.Магнайсүрэн БНТУ-ын ТИКА байгууллагын төлөөлөлтэй уулзаж, хиймэл оюун ухаанд суурилсан цахим аудит нэвтрүүлэх, албан хаагчдыг сургах чиглэлээр хамтран ажиллах талаар санал солилцов. Энэхүү хамтын ажиллагаа нь аудитын дижитал шилжилтийг хурдасгах, хүний нөөцийн чадавхыг нэмэгдүүлэхэд чиглэж байна.

Монгол-Киргизийн Аудитын дээд байгууллагууд хамтын ажиллагааны санамж бичиг байгуулав.

БНКУ-ын Тооцооны танхимын даргын айлчлалын үеэр Монгол, Киргизийн Аудитын дээд байгууллагууд харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгууллаа. Уг санамж бичиг нь хүний нөөцийн чадавхыг дээшлүүлэх, олон улсын стандарт нэвтрүүлэх, хамтарсан аудитын санаачилгыг хөгжүүлэх урт хугацааны хамтын ажиллагааны эхлэл боллоо.

АДБОБ-ын XXV Конгресст (Египет) Монгол Улсын төлөөлөгчид оролцов (2025 оны 11 дүгээр сар)

Монгол Улсын Төрийн аудитын байгууллагын төлөөлөгчид Египет Улсад зохион байгуулагдсан АДБОУБ-ын XXV Конгресст (INCOSAI) оролцож, аудитын чанар, дижитал шилжилт, хиймэл оюун ухааныг аудитад ашиглах олон улсын шинэ чиг хандлагын талаарх хэлэлцүүлэгт оролцов. Энэхүү оролцоо нь Төрийн аудитын байгууллагын стратегийн шинэчлэл, өгөгдөл, болон инновацад суурилсан арга хандлагыг үндэсний түвшинд нутагшуулахад чиглэсэн бодлогын суурийг бэхжүүлэх ач холбогдолтой байв.

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АДБ	Аудитын Дээд байгууллага
АДБАБ	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Азийн байгууллага
АДБОУБ	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын байгууллага
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын стандарт
АНТАГ	Аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газар
АХЭ	Аудитын хуулийн этгээд
АШХГ	Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийн газар
БНКУ	Бүгд Найрамдах Киргиз Улс
БНХАУ	Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс
БНТУ	Бүгд Найрамдах Турк Улс
ГАГ	Гүйцэтгэлийн аудитын газар
ЗГТС	Засгийн газрын тусгай сан
МУЕА	Монгол Улсын Ерөнхий аудитор
НАГ	Нийцлийн аудитын газар
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл
НҮБ	Нэгдсэн Үндэстний байгууллага
ОХУ	Оросын Холбооны Улс
ТАБ	Төрийн аудитын байгууллага
САГ	Санхүүгийн аудитын газар
СТОУС	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт
ТИКА	Турк Улсын Хамтын ажиллагаа зохицуулах агентлаг
ТХЗ	Тогтвортой хөгжлийн зорилт
ТАГ	Төрийн аудитын газар
ТАХ	Төсөл, арга хэмжээ
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
ТӨҮГ	Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТЧҮАГ	Тусгай чиг үүргийн аудитын газар
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ТЭЗҮ	Техник, эдийн засгийн үндэслэл
ХНН	Хувь нийлүүлсэн нийгэмлэг
ХШҮ	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ
УИХ	Монгол Улсын Их Хурал
ҮАГ	Үндэсний аудитын газар
ЭХЗХ	Эрчим хүчний зохицуулах хороо

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮРЭН ЭРХ

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7 дахь заалтын дагуу төрийн санхүү, төсвийн хяналтыг хараат бусаар хэрэгжүүлэх байгууллага нь Төрийн аудитын байгууллага байна.

ТӨРИЙН АУДИТЫН ҮНДСЭН ЗОРИЛТ

Төрийн санхүү, төсөв, нийтийн өмчийг хууль ёсны дагуу арвилан хэмнэлттэй, үр ашигтай, үр нөлөөтэйгөөр төлөвлөх, хуваарилах, ашиглах, зарцуулахад хяналт тавих, түүнчлэн төрийн санхүүгийн удирдлагыг сайжруулж, эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг хангахад дэмжлэг үзүүлнэ.

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН СТРАТЕГИ (2025–2030)

АЛСЫН ХАРАА

Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн бодлого, зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн эдийн засаг, нийгмийн үр нөлөөтэй төрийн аудитыг гүйцэтгэж, арга зүй, технологи, үйл ажиллагаагаар манлайлагч Аудитын дээд байгууллага болно.

ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Төрийн санхүү, төсвийн хяналтыг хараат бусаар хэрэгжүүлж, аудитын үр дүнгээр иргэдийн амьдралд эерэг нөлөө үзүүлнэ.

ҮНЭТ ЗҮЙЛС

**ХАРААТ БУС,
БИЕ ДААСАН БАЙХ;**

**ХАРИУЦЛАГАТАЙ, ИЛ
ТОД, НАЙДВАРТАЙ БАЙХ;**

**ЁС ЗҮЙ, ШУДАРГА
БАЙДЛЫГ ЭРХЭМЛЭХ.**

ТЭРГҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛ 1

Төрийн аудитад итгэх иргэдийн итгэлийг нэмэгдүүлж, төрийн аудитын үр нөлөөг дээшлүүлнэ.

ТЭРГҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛ 2

Төрийн аудитыг чанарын өндөр түвшинд гүйцэтгэж, төрийн үйл ажиллагааны болон төсөв, санхүүгийн хариуцлагатай, ил тод, шударга байдлыг бэхжүүлнэ.

ТЭРГҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛ 3

Мэргэшсэн, чадварлаг, ил тод, үр нөлөөтэй Аудитын дээд байгууллага байна.

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН 2025 ОНЫ ҮР ДҮН

3,954

ГҮЙЦЭТГЭСЭН АУДИТ

3,677

САНХҮҮГИЙН АУДИТ

94

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТ

183

НИЙЦЛИЙН АУДИТ

10,979.8

тэрбум төгрөг
Залруулсан алдаа

илэрсэн зөрчил

20,277.4

тэрбум төгрөг

11,998

Зөвлөмж

1,521.1

тэрбум төгрөг
Хүлээн зөвшөөрүүлсэн
үр өгөөж

7,424

Албан шаардлага

62.8

тэрбум төгрөг
Улс, орон нутгийн төсөвт
төвлөрүүлсэн орлого

3,014

Төлбөрийн акт

32.1

төгрөг
Нэг төгрөгт ногдох
санхүүгийн үр өгөөж

51

Хуулийн байгууллагад
шилжүүлсэн асуудал

541

Нийт албан хаагч

сахилгын шийтгэл ногдуулах

296

албан шаардлага

105

Сургалтын багц

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ ҮНДСЭН МЭДЭЭЛЭЛ

- Тайлангийн зорилго, хамрах хүрээ
- Төрийн аудитын байгууллагын эрх зүйн орчин-чиг үүрэг ба хариуцлага
- Бүтэц, зохион байгуулалт
- Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны үйл ажиллагааны үйл ажиллагааны зорилт, хэрэгжилт

2025 ОНЫ ЗОРИЛТ

"ЧАДАМЖИД СУУРИЛСАН ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН
БОДЛОГЫГ ТӨЛӨВШҮҮЛЭХ"

ТАЙЛАНГИЙН ЗОРИЛГО, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

ЗОРИЛГО:

Монгол Улсын Төрийн аудитын тухай хуульд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд 2025 онд хэрэгжүүлсэн аудитын үйл ажиллагааны үр дүн, аудитын шийдвэрийн хэрэгжилт, төрийн санхүү, төсөв, нийтийн өмчийн удирдлага, хяналтад тавьсан аудитын үр дүнг Улсын Их Хурал, Засгийн газар, олон нийт болон харилцагч талуудад ил тод мэдээлж, төрийн аудитыг сайжруулах бодит үндэслэл бүхий шийдвэр гаргалтыг дэмжихэд оршино.

ХАМРАХ ХҮРЭЭ:

Төрийн аудитын байгууллагын үйл ажиллагааны тайлан нь үндсэн чиг үүрэг, тэдгээрийн гүйцэтгэл, үр дүнг хамарна. Үүнд төрийн аудитын үндсэн үйл ажиллагаа болох санхүүгийн тайлангийн аудит, гүйцэтгэлийн аудит, нийцлийн болон тусгай чиг үүргийн аудит, аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийн хяналт болон бодлого, төлөвлөлт, мэдээллийн технологи, чанарын удирдлага, дотоод аудит зэрэг дэмжих нэгжүүдийн гүйцэтгэл, байгууллагын цаашдын бодлого, чиглэлийг хамарсан.

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН-ЧИГ ҮҮРЭГ БА ХАРИУЦЛАГА

Чиг үүрэг:

Төрийн аудитын байгууллага нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 25 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7 дахь заалт болон Төрийн аудитын тухай хуулиар тогтоосон бүрэн эрхийн хүрээнд улсын төсөв, төрийн санхүүгийн үйл ажиллагаа, нийтийн өмчийн ашиглалт, төрийн байгууллагын гүйцэтгэлд хараат бус хяналт тавих үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг.

Төрийн аудитын тухай хуулийн:

- **6 дугаар зүйл. Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрх**-Төрийн аудитын байгууллага нь улсын төсөв, санхүү, улсын болон орон нутгийн өмч, төсөл хөтөлбөрийн хэрэгжилт, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд аудит хийх бүрэн эрхтэй.
- **7 дугаар зүйл. Төрийн аудитын төрөл, хэлбэр**-Төрийн аудит нь санхүүгийн тайлангийн аудит, нийцлийн аудит, гүйцэтгэлийн аудит болон бусад хэлбэрээр хэрэгжинэ.
- **11 дүгээр зүйл. Аудитын төлөвлөлт**-Монгол Улсын Ерөнхий аудитор аудитын сэдвийг хуульд заасны дагуу болон төрийн аудитын байгууллагын бодлогоор хийгдэх аудит гэж ангилан Монгол Улсын Их Хурал (УИХ)-ын Төсвийн байнгын хороонд танилцуулж, шийдвэрлүүлнэ.
- **20 дугаар зүйл. Төрийн аудитын тайлан**-Аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана. Аудитын тайланг шалгагдагч этгээд, Улсын Их Хурал, шаардлагатай тохиолдолд Засгийн газар болон холбогдох бусад байгууллага, албан тушаалтанд хүргүүлнэ.
 - **Зөвлөмж өгөх**-Бодлого, удирдлагын чанар, үр нөлөө, дотоод хяналтын тогтолцоог сайжруулах, эрсдэлийг бууруулах, хэмнэлттэй, үр ашигтай үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор мэргэжлийн зөвлөмж өгнө.
- **21 дүгээр зүйл. Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох**
 - **Албан шаардлага өгөх**-Илрүүлсэн зөрчил, дутагдлыг арилгуулах, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах зорилгоор шалгагдагч байгууллагад заавал биелүүлэх албан шаардлага хүргүүлж, биелэлтэд хяналт тавина.
 - **Төлбөрийн акт тогтоох**-Төрийн аудитын байгууллага нь шалгагдагч байгууллага, албан тушаалтны хууль бус, үндэслэлгүй, үр ашиггүй үйлдэл, шийдвэрийн улмаас учруулсан санхүүгийн хохирлыг тогтоон төлбөрийн акт гаргах эрхтэй. Төлбөрийн акт нь хууль зөрчсөн санхүүгийн гүйлгээ, буруутай үйл ажиллагааг засаж залруулах, нийтийн өмчид учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх үндсэн механизм юм.

- **35 дугаар зүйл. Гэмт хэргийн шинжтэй үйлдлийг шалгуулах**-Аудит хийх явцад гэмт хэргийн шинжтэй байж болзошгүй нөхцөл байдал илэрсэн тохиолдолд Монгол Улсын Ерөнхий аудитор энэ тухай прокурорын байгууллагад мэдэгдэж эрүүгийн хэрэг үүсгүүлэн шалгуулахаар холбогдох мэдээлэл, баримт бичгийг шилжүүлнэ. Прокурорын байгууллага Ерөнхий аудитораас шилжүүлсэн мэдээлэл, баримт бичигтэй холбогдуулан гаргасан шийдвэрийн талаар Ерөнхий аудитор хариу мэдэгдэнэ.

Хуулиар тодорхойлсон дээрх зохицуулалт нь төрийн аудитын байгууллага илрүүлсэн алдаа, зөрчлийг засаж залруулах, нийтийн өмчийн хамгаалалт, төсвийн сахилга, бодлогын хэрэгжилтийн тогтолцоог бэхжүүлэх эрх зүйн үндэс болдог.

Төрийн аудитын байгууллага нь аудитын дүн, дүгнэлтийг Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хороонд танилцуулж, холбогдох асуудлыг хянан шийдвэрлүүлэх хуулийн үүрэгтэй бөгөөд энэхүү тайлагнал нь төрийн санхүүгийн хариуцлага, ажил үйлчилгээнд тавих парламентын хяналтын үндсэн механизм болдог.

Хариуцлага: Төрийн аудитын байгууллага нь аудитын үйл ажиллагааг хараат бус, бие даасан зарчмаар хэрэгжүүлж, дүгнэлт, илрүүлэлтээ нотолгоонд суурилсан, бодитой байлгах, аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтэд тогтмол хяналт тавих, хууль зөрчсөн үйлдэлд зохих арга хэмжээ авах зэрэг хуулиар тогтоосон хариуцлагыг хүлээлгэдэг.

АДБОУБ-ын батлан гаргасан Лимагийн тунхаглал, Мексикийн тунхаглал нь төрийн аудитын хараат бус байдлын олон улсын суурь зарчим юм. Үндэсний аудитын газар эдгээр зарчмууд болон АДБОУБ-ын мэргэжлийн стандартыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй бөгөөд гишүүн орны хувьд ил тод байдал, хариуцлагатай, стандартад суурилсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлдэг.

Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хэрэгжилтэд улс орнуудын аудитын байгууллагууд ижил түвшний хэмжээнд олон улсын өмнө хариуцлага хүлээдэг бөгөөд Үндэсний аудитын газар энэхүү үүргийн хүрээнд төрийн бодлого, хөтөлбөрийн ТХЗ-тай уялдаа, үр нөлөө, хэрэгжилтийн ахиц дэвшлийг үнэлэх хяналт-шинжилгээг хэрэгжүүлж байна.

Мөн 2025 онд зохион байгуулагдсан АДБОУБ-ын XXV Их хурлаас баталсан "Шарм эль Шейхийн тунхаглал" нь улс, орнуудын төрийн аудитын байгууллагуудын ил тод байдал, нийгмийн хариуцлага, ТХЗ-ын хэрэгжилтэд хяналт тавих чиг үүргийг өргөжүүлж, аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын өмнө хүлээх хариуцлагыг шинэ түвшинд тогтоосон байна.

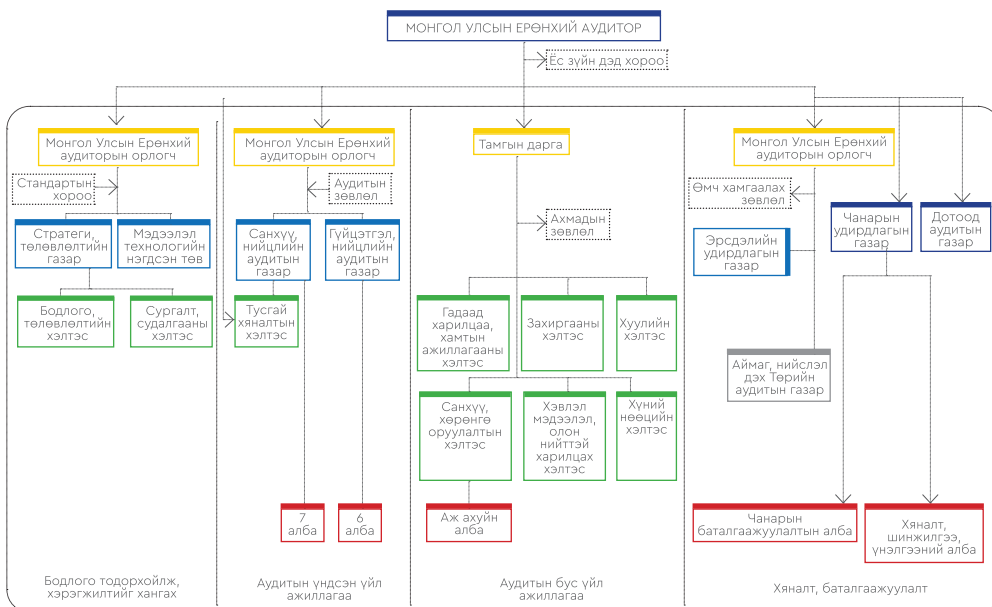
Төрийн аудитын байгууллагын эрх зүйн орчин, чиг үүрэг, хариуцлагыг хураангуйлан тусгасан нь олон улсын сайн туршлага болон АДБОУБ-ын мэргэжлийн стандартын шаардлагад нийцэж, төрийн аудитын байгууллагын хараат бус байдал, бүрэн эрх, хяналтын ач холбогдлыг уншигчдад хүргэх зорилготой юм.

БҮТЭЦ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Монгол Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хорооны 2024 оны 05 дугаар сарын 24-ний өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор Төрийн аудитын байгууллагын орон тооны дээд хязгаарыг 595 байхаар шинэчлэн баталсан. Үүний дагуу Монгол Улсын Ерөнхий аудитор Төрийн аудитын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтэц, бүтцийн нэгжийн үндсэн чиг үүрэг, үйл ажиллагааны чиглэлийг 2024 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдөр А/51 дүгээр тушаалаар баталсныг 2025 оны эхний хагас жил хүртэл мөрдсөн.

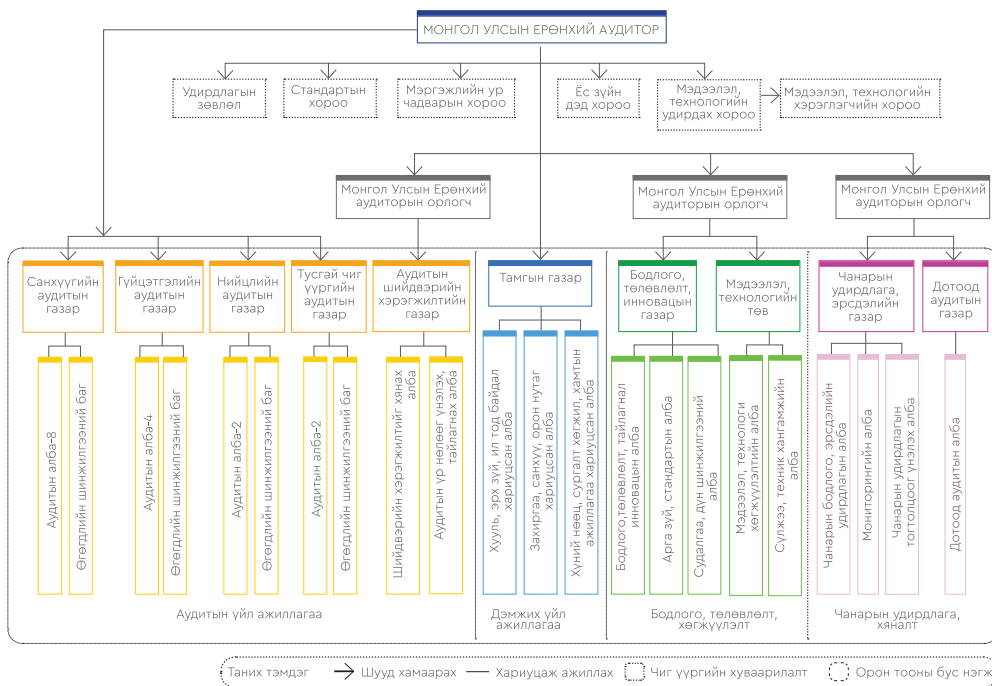

Төрийн аудитын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтэц, 2024–2025 он

Төрийн аудитын байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин, Монгол Улсын Их Хурлын гишүүдээс бүтэц, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны талаар хэлсэн саналууд, албан хаагчдаас авсан судалгаа, тайлан, Аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын байгууллагуудын бүтэц, зохион байгуулалтын сайн туршлагыг үндэслэн байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалтыг шинэчлэн МУЕА-ын тушаалаар 2025 оны 6 дугаар сарын 23-ны өдрийн А/63 дугаар тушаалаар батлав.

Төрийн аудитын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтэц, 2025 он

Шинэчлэлийн гол зорилго нь Төрийн аудитын байгууллагын чиг үүрэг, хүний нөөц, үйл ажиллагааны зохион байгуулалтыг хууль, стратеги, олон улсын стандарттай уялдуулан оновчтой болгож, чадамжид суурилсан, үр ашигтай, ил тод, цахим орчинд тулгуурласан, хариуцлагатай байдлыг төлөвшүүлэхэд оршиж байна.

Төрийн аудитын тухай хуульд заасан чиг үүргийн хүрээнд Үндэсний аудитын газар нь аймаг, нийслэл дэх 22 Төрийн аудитын газрыг зохион байгуулалтын нэгдсэн бодлого, удирдлагаар ханган ажилладаг.

ТӨРИЙН АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН 2025 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗОРИЛТ, ХЭРЭГЖИЛТ

Удирдлага, төлөвлөлт, зохион байгуулалт: Төрийн аудитын байгууллага 2025 оны үйл ажиллагааны зорилтыг хэрэгжүүлэх хүрээнд "Удирдах ажилтны зөвлөгөөн"-ийг 2025 оны 02 дугаар сард зохион байгуулж, өмнөх оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг дүгнэх, тайлант хугацааны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг батлах, 2025–2030 оны стратеги төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх асуудлыг хэлэлцэв.

Зөвлөгөөний хүрээнд стратеги төлөвлөгөө, хүний нөөцийн бодлого, аудитын чанар, гүйцэтгэл, нийцлийн аудитын чадавх, "Аудитын дээд байгууллагын чанарын удирдлага-АДБОУС 140" стандартыг нэвтрүүлэх, АНТАГ-ын сайн туршлага зэрэг чухал ач холбогдолтой асуудлуудыг хэлэлцсэн нь 2025 оны үйл ажиллагааны нэгдмэл удирдлагаар хангах суурь болж өгсөн.

Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны стратеги, бодлогын чиглэл, хөгжлийн чиг хандлагыг тодорхойлох хүрээнд дараах асуудлыг зөвлөгөөний үр дүнд толилуулсан байна.

- Оны зорилт болох чадамжид суурилсан хүний нөөцийн бодлогыг төлөвшүүлж хэрэгжүүлэхэд анхаарах;
- Гүйцэтгэл, нийцлийн аудитын чадавхыг бэхжүүлэх;
- Аудитын тайланг стандартад нийцүүлэх;
- 2025 онд гүйцэтгэх аудитын сэдэв, нэгдсэн удирдамжтай аудитыг гүйцэтгэхэд анхаарах асуудал;
- Чанарын удирдлагын тогтолцооны өнөөгийн байдал, "АДБОУС 140" стандартыг нэвтрүүлж, төлөвшүүлэх;
- АНТАГ-ын сайн туршлага, үйл ажиллагаанд тулгарч буй хүндрэл, бэрхшээл.

Стратегийг дэмжих үйл ажиллагааны хэрэгжилт:

Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны зорилтыг "Чадамжид суурилсан хүний нөөцийн бодлогыг төлөвшүүлэх" хэмээн тодорхойлж 2025 оны 02 дугаар сарын 04-ний өдрийн А/11 дүгээр тушаалаар ажлын хэсэг байгуулан ажилласан.

Ажлын хэсэг төлөвлөгөө боловсруулан ажилласан бөгөөд хүний нөөцийн чадамжийг сайжруулахад бодлого, зохион байгуулалтын урт хугацааны тогтвортой тогтолцоо, нэмэлт дэмжлэг шаардагдаж, төлөвлөсөн зарим арга хэмжээг 2026 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусган, аудитын чанарын удирдлага, дижитал шилжилт, ил тод байдлын зорилтот арга хэмжээтэй уялдуулан үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж байна.

Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны үйл ажиллагааны зорилтыг хэрэгжүүлэх хүрээнд удирдлага, зохион байгуулалт, аудитын чанар, дижитал шилжилт, ил тод байдал, оролцоог бэхжүүлэхэд чиглэсэн бодлогыг хэрэгжүүлэв. Үүнд:

- "Төрийн аудитын байгууллагын 2025–2030 онд хэрэгжүүлэх стратеги төлөвлөгөө"-г 2025 оны 1 дүгээр сард баталж, 12 дугаар сард А/176 дугаар тушаалаар тодотгол хийж, уг стратегийг шинэчлэлийг баталж, дунд хугацаанд баримтлах зорилго, зорилтыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг бодит нөхцөлтэй уялдуулав;
- Төрийн аудитын байгууллагын стратегийн шинэчлэлийн хүрээнд аудитын үйл ажиллагааг төрийн бодлого, хэрэгжилтийг амжилтад хүргэхэд идэвхтэй оролцогч, гол төлөөлөгчийн үүрэгтэй байхаар зорилтыг тодорхойлж, стратегид нэмэлт чиглэлүүдийг тусгалаа. Үүнд аудитын чанарын удирдлагын хүрээнд аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийг сайжруулах замаар зөвхөн одоогоор тооцож буй санхүүгийн болон үйл ажиллагааны үр өгөөжөөр хязгаарлахгүй, харин "аудитын нөлөөлөл"-ийг бодитой нэмэгдүүлэх шалгуураар үйл ажиллагааныхаа үр дүнг үнэлэх шинэ хандлагыг төлөвшүүлэхийг зорьсон;
- Шалгагдагч байгууллага болон хамрагдагч талуудын эрсдэлийг хянах, удирдах, түүнчлэн инновац, шинэ шийдлээр аудитын үйл ажиллагааг дэмжих, тэдгээрийг дунд хугацаанд бодлогын түвшинд шийдвэрлэх боломж, гарцыг тодорхойлох замаар төрийн аудитын үнэ цэнэ, бодит нөлөөллийг нэмэгдүүлэх стратегийн шинэчлэлийг хэрэгжүүлэхээр тусгасан;
- МУЕА-ын 2025 оны 3 дугаар сарын 5-ны өдрийн А/31 дүгээр тушаалаар "Гүйцэтгэлийн аудит хийх чиг үүрэг бүхий албан хаагчдын чадамжийн хүрээ" батлагдаж, аудитын хүний нөөцийн чадавхыг бодлогын түвшинд тодорхойлов;

- Аудитын шийдвэр, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг сайжруулах зорилгоор 2025 онд аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийг үнэлэх, холбогдох журам, зааврыг боловсронгуй болгох чиглэлээр ажиллаж "Аудитын шийдвэр, түүний хэрэгжилтийг хангах үйл ажиллагааны журам", "Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийг сайжруулах тогтолцоог төлөвшүүлэхэд ашиглах заавар"-ыг тус тус батлан мөрдүүллээ;
- "Аудитын дээд байгууллагын чанарын удирдлага-АДБОУС 140" стандартыг МУЕА-ын 2025 оны А/50 дугаар тушаалаар баталж, уг стандартыг нэвтрүүлэх ажлын төлөвлөгөө, хэрэгцээ шаардлагын үнэлгээний удирдамжийг боловсруулсан бөгөөд А/148 дугаар тушаалаар "Чанарын удирдлагын бодлого", "Чанарын зорилгыг 2026–2030 онд хэрэгжүүлэх чанарын зорилтын арга хэмжээний төлөвлөгөө"-г баталж, хэрэгжилтийн бэлтгэлийг хангав;
- Дижитал шилжилт, мэдээллийн технологийн засаглалыг бэхжүүлэх чиглэлээр 2025 оны 10 дугаар сард Төрийн аудитын байгууллагын Мэдээллийн технологийн бодлогын баримт бичгийг (2026–2030) баталж, мэдээллийн технологийн удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэх зорилгоор "Мэдээллийн технологийн удирдах хороо" болон "Мэдээлэл, технологийн хэрэглэгчийн хороо"-г тус тус байгуулан, ажлыг эхлүүлээд байна;
- Стратегийн хэрэгжилт, ил тод байдлыг хангах гол баримт бичиг болох "Төрийн аудитын байгууллагын харилцагч талуудын оролцоог хангах бодлогын баримт бичиг (2026–2030)"-ийг 2025 оны 12 дугаар сард А/177 дугаар тушаалаар шинэчлэн баталж, оролцоонд суурилсан аудитын тогтолцоог төлөвшүүлэх эрх зүйн суурь үндсийг бүрдүүллээ.

Ил тод байдал, олон нийтийн оролцоо: 2025 онд хийж гүйцэтгэх аудитын сэдвийг баталсан УИХ-ын Төсвийн байнгын хорооны 2024 оны 05 дугаар тогтоолыг үндэслэн аудитын жилийн төлөвлөгөөг батлан тушаалыг тус тус audit.mn цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд нээлттэй мэдээлсэн. 2025 онд аудитын сэдвийн саналыг topic.audit.mn болон E-Mongolia системээр хүлээн авч, төрийн хяналтын үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоог хангаж ажиллав.

"Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөө"-нд тусгагдсан арга хэмжээний хүрээнд Ил тод байдлыг сайжруулах, хүнд суртал, чирэгдлийг бууруулах, олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлж ажилласан.

2025 онд санхүүгийн тайлангийн болон гүйцэтгэл, нийцлийн аудитын хүрээнд төрийн бодлогын хэрэгжилт, үр нөлөө, санхүүгийн сахилга батад хяналт тавих чиглэлээр дүн шинжилгээ, үнэлгээг гүнзгийрүүлж, УИХ болон салбар тэргүүлсэн төрийн байгууллагуудад аудитын дүгнэлт, зөвлөмжийг танилцууллаа.

Аудитын бодлого, төлөвлөлт, арга зүйн дэмжлэг: "Төрийн аудитын байгууллагын 2025–2030 оны стратеги төлөвлөгөө"-ний дагуу бодлого, төлөвлөлт, аудитын арга зүйн шинэчлэлийг үе шаттай хэрэгжүүлж, аудитын төлөвлөлт, гүйцэтгэл, тайлагналын чанарыг сайжруулахад анхааран нийт албан хаагчдад сурталчлан таниулах ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Мөн аудитын бодлого, стандарт, заавар аргачлалыг шинэчлэн мөрдүүлэх, аудитын сэдэв сонголт, нөөцийн хуваарилалтыг эрсдэлд суурилсан байдлаар сайжруулах, олон улсын чиг хандлагад нийцсэн арга зүйн дэмжлэгийг аудитын нэгжүүдэд үзүүлэх ажлыг төвлөрүүлэн зохион байгуулсан байна. Тухайлбал, "Төрийн аудитын байгууллагаас 2025–2026 онд гүйцэтгэх санхүүгийн тайлангийн аудит, төсвийн гүйцэтгэлийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэл"-ийг боловсруулж, 2025 оны 10 дугаар сард батлан мөрдүүлсэн нь аудитын төлөвлөлт, хэрэгжилтийг бодлогын түвшинд нэгтгэх чухал алхам болов.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэлийг боловсруулахдаа сүүлийн 5 жилийн статистик мэдээлэл, хэвлэл мэдээллийн 49 мэдээ, мэдээлэлд хийсэн шинжилгээ, төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын 2022–2025 оны төсөв, гүйцэтгэлийн өгөгдөлд тулгуурласан дүн шинжилгээг ашигласан.

Power BI программ ашиглан төсвийн гүйцэтгэл, зардлын бүтэц, эрсдэлийг тодорхойлон харуулсан цахим самбар бэлтгэж, аудитын төлөвлөлт, ерөнхий чиглэлд ашигласан нь өгөгдөлд суурилсан аудитын арга зүйг бодит хэрэгцээнд нийцүүлэх суурь болж байна.

Аудитын арга зүйн дэмжлэгийг бэхжүүлэх зорилгоор гүйцэтгэлийн аудит хийх чиг үүрэг бүхий албан хаагчдын чадамжийн хүрээнд суурилсан сургалтын хөтөлбөр, шалгалтын материал боловсруулах, аудитын хуулийн этгээдэд зориулсан арга зүйн сургалт зохион байгуулах, аудитын мөрөөр хяналт тавих тогтолцоог сайжруулах гарын авлагыг боловсруулах ажлуудыг хэрэгжүүлснээр аудитын үр нөлөө, бодлогын ач холбогдлыг нэмэгдүүлэхэд чиглэж, стратегийн зорилтыг хангахад үзүүлсэн бодитой дэмжлэг болж чадсан.

Шинэ санаачилгад суурилсан бодлого, арга зүйн шинэчлэл: АДБОУБ-ын XXV чуулганы хүрээнд хэлэлцэгдсэн "Хосолсон аудит" буюу мэргэжлийн дүгнэлт болон технологид (өгөгдлийн шинжилгээ, хиймэл оюун ухаан) суурилсан шинжилгээг хослуулах хандлагыг судалж, бодлогын түвшинд дасан зохицуулах зорилтыг тавин ажиллаж байна.

Энэ хүрээнд рICTure хөтөлбөр, АДБОУБ-ын Их өгөгдөл (WGBD), Шинжлэх ухаан, технологийн аудит (WGISTA) зэрэг ажлын хэсгүүдэд оролцож, технологид суурилсан аудитын олон улсын чиг хандлагыг Монгол Улсын Төрийн аудитын байгууллагын арга зүйд нэвтрүүлэх суурь нөхцөлийг бүрдүүлэх чиглэлээрх бодлогын суурийг бэхжүүллээ.

Дэлхийн банк болон холбогдох бусад олон улсын байгууллагаас 2025–2026 оны дэлхийн эдийн засгийн төлөв байдлын хүлээлт, таамаглал, Монгол Улсын 2025 оны хагас жилийн макро эдийн засгийн үзүүлэлт, Засгийн газрын санхүү, төсвийн үйл ажиллагаанд өрнөсөн мэдээ, мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийж, ерөнхий чиглэлд тусгасан байна.

Аудитын төлөвлөгөөний хэрэгжилт: Монгол Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хорооны 2024 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн 05 дугаар тогтоолоор Төрийн аудитын байгууллагын 2025 онд гүйцэтгэх 42 сэдвийг баталснаас хууль тогтоомжийн дагуу гүйцэтгэх 18, Төрийн аудитын байгууллагын бодлогоор гүйцэтгэх 24 сэдэв байсан бол Төсвийн байнгын хорооны 2025 оны 26 дугаар тогтоолоор 3 сэдэв хасагдаж 21 сэдвээр аудит гүйцэтгэсэн.

Хүснэгт 1. Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны аудитын төлөвлөгөөний хэрэгжилт

Аудитын сэдэв	Сэдвийн тоо	Үүнээс		
		Тайлан баталгаажиж, холбогдох байгууллагад хүргэгдсэн	Аудит гүйцэтгэх боломжгүй	2026 онд үргэлжлэн гүйцэтгэх
Хуулийн дагуу гүйцэтгэх аудитын сэдэв	18	17	1	
Бодлогоор гүйцэтгэх аудитын сэдэв	21	19		2
Нийт	39	36	1	2

2025 онд 36 сэдвийн хүрээнд гүйцэтгэсэн аудитын тайлан, дүгнэлтийг төсвийн ерөнхийлөн захирагч буюу эрх бүхий албан тушаалтан, холбогдох байгууллага болон УИХ-ын холбогдох байнгын хороонд хүргүүлж, 1 аудит гадаад томилолтын зардал төсвийн тодотголоор хасагдсаны улмаас гүйцэтгэх боломжгүй, 2 аудит төлөвлөсөн хугацааны дагуу 2026 онд үргэлжилж байна. (Тогтоолын хэрэгжилтийг 2 дугаар хавсралтад харуулав)

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовн 2024 оны А/107 дугаар "Аудитын сэдэв батлах тухай" тушаалаар аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын 2025 онд гүйцэтгэх 25 аудитын сэдвийг баталсан. Үүнээс 2 аудитыг АНТАГ-ын хэмжээнд нэгдсэн удирдамжаар гүйцэтгэж, 23 аудитыг АНТАГ-ын санаачилгаар орон нутагтаа хийж гүйцэтгэсэн. (Тушаалын хэрэгжилтийг 3 дугаар хавсралтад харуулав)

Гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө, хэрэгжилт: Төрийн аудитын байгууллага нь аудитын үр нөлөөг нэмэгдүүлэх, нийгэмд чиглэсэн үр өгөөжийг бий болгоход анхаарч, 15 зорилтын хүрээнд 144 арга хэмжээг тусган Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг баталсан.

Байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийг шинэчилсэнтэй холбогдуулан гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг шинэчлэх шаардлага үүссэн тул А/82 дугаар тушаалаар 13 зорилт, 152 арга хэмжээ бүхий төлөвлөгөөг тодотгон баталсан.

Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүнгээр 152 арга хэмжээний гүйцэтгэл 90.8 хувиар үнэлэгдэж, үндсэн чиг үүргийн хүрээнд хүлээсэн аудитын үйл ажиллагааг бүрэн хэрэгжүүлсэн байна. Хэрэгжилт дутуу, удаашралтай гэж үнэлэгдсэн арга хэмжээг 2026 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусган, залгамж чанартайгаар үргэлжлүүлэн хийж гүйцэтгэхээр шийдвэрлэсэн.

Хүснэгт 2. ТАБ-ын 2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ (тоо, хувь)

Чиглэл	Зорилт	Арга хэмжээ	Гүйцэтгэл (дундаж хувь, тоо)				Үнэлгээ
			Дундаж	100	80.0	50.0	
Үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт	6	94	92.6	58	33	-	3
Нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт	4	25	79.6	11	5	8	1
Үйл ажиллагааны чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилт	3	33	94.3	27	4	2	-
Нийт	13	152	90.8	96	42	10	4

Төрийн аудитын байгууллагын 2025 оны үйл ажиллагааны зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлсэн бодлого, төлөвлөлт, аудитын арга зүй, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний шинэчлэл нь аудитын төлөвлөлт, хэрэгжилтийг уламжлалт хандлагаас өгөгдөл, эрсдэл, нөлөөлөлд суурилсан түвшинд шилжүүлэхэд бодит дэмжлэг үзүүлэв. Үүний зэрэгцээ аудитын үр дүнг зөвхөн гүйцэтгэлээр бус "аудитын нөлөөлөл"-өөр үнэлэх стратегийн шинэ хандлагыг төлөвшүүлэх суурь нөхцөл бүрдсэн нь Төрийн аудитын байгууллагын үйл ажиллагааны чанар, үнэ цэнийг нэмэгдүүлэхэд чухал ач холбогдолтой юм.

Энэхүү шинэ санаачилга, арга зүйн өөрчлөлт нь дараагийн тайлант жилүүдэд хэрэгжих бодлого, төлөвлөлт, аудитын үйл ажиллагааг залгамж чанартайгаар хөгжүүлэх үндсэн суурь болох юм.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ТӨРИЙН АУДИТЫН

2025 ОНЫ АУДИТЫН ДҮН

- Төрийн аудитын төрөл, хэлбэр, хамрах хүрээ
- Аудитын илрүүлэлтийн хураангуй
- Аудитын шийдвэр, түүний хэрэгжилт
- Аудитын үр өгөөж
- Аудитын дүн

